

počúval ho a vstúpil s ním do spoločenstva. A liturgia je vyjadrením tohto stretnutia sa vo viere, v rozhovore a v láske.

zdroj: www.breviar.sk/katechezy

Zatvorený zemiak

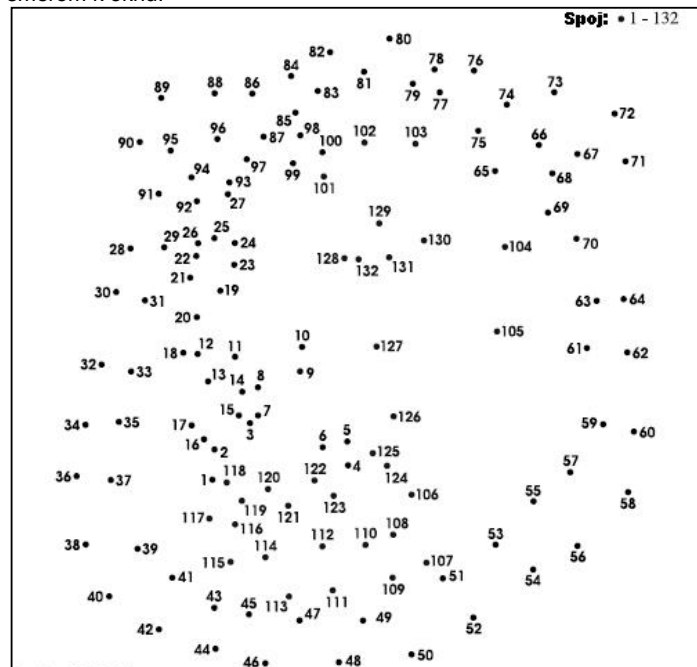
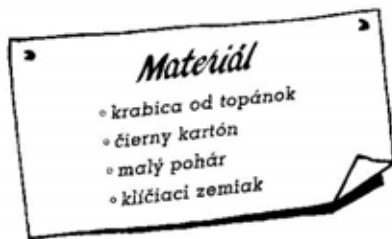
Rastlinám vyhovuje svetlo, ale aj tma. Neveríte, chcete sa presvedčiť? Ak áno, prezradím vám nasledujúci pokus.

Vnútro krabice od topánok pokryte čiernym papierom a do vnútra lepiacou páskou zvislo prilepte tri obdĺžniky tvrdého papiera. Na jednom konci krabice urobte otvor s priemerom 3 cm.

Taktiež aj na vrchnák krabice pripevnite čierny papier. Rohy papiera poskladajte tak, aby nevytŕčali z krabice. Kľúčiaci zemiak položte do malého pohárika naplneného hlinou, polejte ho vodou a položte do krabice na miesto, ktoré je najviac vzdialené od okrúhleho otvoru na krabici. Vašu „záračnú krabicu“ položte na miesto, kde nesvieti slnko.

Ak po niekoľkých dňoch krabicu otvoríte, zistíte, že si kľúčik našiel cestu pomedzi kartónové prekážky von až ku kruhovému otvoru. Ak by ste zemiak nechali na slnku, kľúčiky by zostali zakrpatené a sfarbené. Ako si vysvetlí tento rozdiel?

Svetlo má veľký vplyv na rast rastlinných buniek. Tie rastú rýchlejšie v tieni ako na slnku. Aj preto sa nám zdá, že rastlina umiestnená na okne je priťahovaná slnkom, lebo tá časť stopky, ktorá je na slnku, rastie pomalšie ako ostatné časti. Ak rastlina nie je správne umiestnená, stopka sa stočí smerom k oknu.

zdroj: www.amavet.sk

Vedúci železnice dostal sťažnosť:

„V poslednom vagóne sa nedá jazdiť, pretože to tam hrozne hádže a drncá.

Nedá sa tam ani sedieť.“ Za

niekoľko dní obdržal sťažovateľ odpoveď:

„Vydal som príkaz, aby od dnes všetky vlakové súpravy jazdili bez posledného vozňa.“

podľa internetu spracoval MŠ

Vydáva

Gréckokatolícka cirkev

Farnosť Povýšenia sv. Kríža, Prešov-Sekčov

Ul. Martina Benku 7, 080 01 Prešov

Len pre vnútornú potrebu

Dobrovoľný príspevok: 0,10 € / 3 Sk

internet: www.grkat-sekčov.sk

e-mail: presov.sekčov@grkatpo.sk

tel.: 051/7725 540

tlač: A-Print, s.r.o., Reimanova 8, Prešov

Neprešlo jazykovou úpravou

IV. R O Č N Í K

† Farský list

Číslo 6 29. marec 2009

Gréckokatolícka cirkev, Farnosť Povýšenia sv. Kríža, Prešov-Sekčov

Rok sv. Pavla – Tretia misijná cesta

Tretia misijná cesta sa uskutočnila v rokoch 53-59 po Kr. Mala približne 6000 km. Pavol ju znova začína z Antiochie v Sýrii. Jej hlavným cieľom bolo mesto Efez, keďže v závere druhej cesty Pavol prisľúbil, že sa tam vráti: „Znova sa k vám vrátim, ak to bude chcieť Boh.“ (Sk 18,21) Nevybral si však najkratšiu cestu, to znamená po mori, ale vybral sa po suchu cez Cilíciu do oblastí Galácie a Frýgie, aby navštívil komunity založené počas druhej cesty a aby povzbudil vieru učeníkov.

Efez, vďaka svojej polohe, bol v tom čase najdôležitejším mestom Malej Ázie. Na konci 1. stor. po Kr. malo mesto približne 450 - 500 tisíc obyvateľov. V Efeze Pavol sa stretol s ľuďmi, ktorí boli posadnutí zlým duchom. Pavol z nich vyhnal zlých duchov v mene Pána Ježiša. „Aj niektorí potulní židovskí zaklínači sa pokúsili vzývať meno Pána Ježiša nad tými, čo boli posadnutí zlými duchmi; a hovorili: „Zaklínam vás skrze Ježiša, ktorého hlása Pavol.“ Robili to siedmi synovia istého Skevu, židovského veľkňaza. Ale zlý duch im povedal: „Ježiša poznám aj o Pavlovi viem; ale kto ste vy?“ 16 A človek, v ktorom bol zlý duch, sa na nich vrhol, dvoch z nich sa zmocnil a tak ich doriadil, že z toho domu utekali nahí a dorážaní.“ /Skutky apoštolov/ Tu sa ukázalo, že nemôžeme používať Božiu moc pre vlastné ciele. Pavol víťazil nad mocnosťami zla, lebo mu nešlo o vlastnú veľkosť a popularitu, ale jedine o budovanie Božieho kráľovstva.

Židovskí zaklínači používali Ježišovo meno, chceli využiť jeho moc, ale v Ježiša neuverili. Je veľkým omylom používať moc Ježiša Krista

pre vlastné ciele. Boh sa najprv musí stať Pánom nášho života a potom môže sa prostredníctvom nás prejavíť jeho moc. Naše kresťanstvo sa často javí smiešne a slabučké preto, že sme vôbec nevytvorili priestor pre účinkovanie Pána v našom živote. Vôbec nie je Pánom nášho života, vôbec nehľadáme jeho vôľu, len chceme Pána Ježiša používať ako prostriedok pre naplnenie našich chutí a často sebeckých ambícií. Možno i my pristupujeme k Bohu ako k tomu, od ktorého chceme zdravie, úspechy, peniaze, pomoc pri skúške, ale je nám úplne ľahostajné či plníme to, čo sa jemu páči.

Keď ľudia videli ako Pavol vyhnal zlých duchov a ako úboho dopadli židovskí zaklínači, premkol ich strach. „Na všetkých doľahol strach a zveľbovali meno Pána Ježiša. Mnoho veriacich prichádzalo, vyznávali sa a priznávali svoje skutky. A mnohí z tých čo sa zaoberali čarami, podonášali knihy a pred očami všetkých ich spálili; keď spočítali ich cenu, vyšlo im päťdesiatisíc strieborných. Tak mohutne sa šíriло a silnelo Pánovo slovo.“ /Skutky apoštolov/

Rozhodnúť sa pre Krista znamená niekedy odstrániť zo svojho života to, čo ma odvádza od Boha aj keď to môže mať veľkú hodnotu (knihy, obrazy, kazety, amulety ....). Efez bol centrom kultu bohyne Artemis (v rímskom náboženstve uctievaná pod menom Diana), ktorá tu mala svoj chrám nazývaný Artemision, považovaný za jeden zo siedmich divov sveta. Pavol preto musel čeliť pohanskému kultu, ktorý uctieval túto bohyňu. V tomto meste Apoštol pôsobil asi tri roky. Veľký čas venoval písaniu listov. Tu napísal dva listy veriacim do

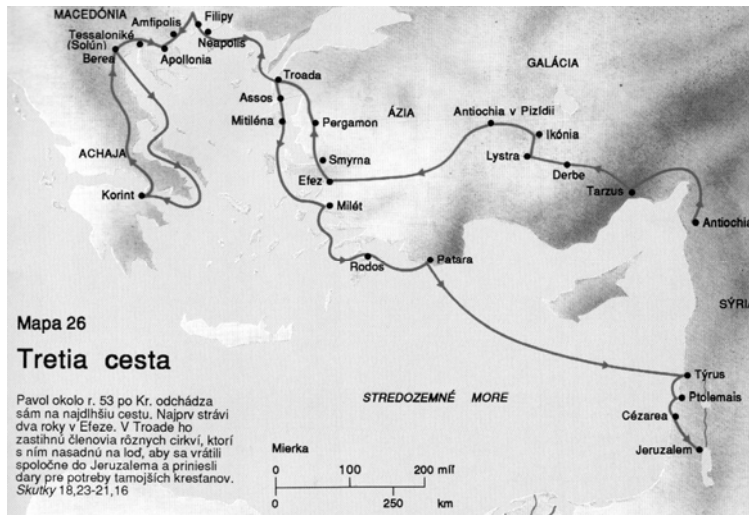
Korintu, list veriacim do Galácie (Galat'anom) a list veriacim do Filíp. „V tom čase nastalo nemalé pobúrenie pre Pánovu cestu. Istý zlatník menom Demeter, čo vyrábala strieborné Dianine chrámiky, poskytoval remeselníkom nemalý zárobok. Zhromaždil ich, ako aj tých, čo sa zaoberali podobným remeslom, a povedal: "Muži, vy viete, že z tohoto remesla máme zisk. A vidíte i počujete, že tento Pavol nielen v Efeze, ale skoro v celej Ázii presvedčil a odvrátil veľký zástup, lebo hovorí, že to, čo zhotovujú ruky, nie sú bohovia. A nielen tomuto nášmu remeslu hrozí nebezpečenstvo, že upadne, ale ani chrám veľkej bohyně Diany nebudú mať za nič a začne sa rúcať velebá tej, ktorú si ctí celá Ázia i celý svet. Keď to počuli, zachvátil ich hnev a kričali: "Veľká je efezská Diana!" V celom meste zavládol zmätok; schopili Pavlových sprievodcov

Macedónčanov Gája a Aristarcha a všetci sa hromadne hnali do divadla. Pavol chcel ísť medzi ľud, ale učeníci mu to nedovolili. Aj niektorí aziarchovia, čo mu boli priateľmi, poslali za ním s prosbou, aby nešiel do divadla. Každý vykrikoval niečo iné, lebo v zhromaždení bol zmätok, a mnohí ani nevedeli, prečo sa zišli. Tu naviedli zo

zástupu akéhosi Alexandra a Židia ho potisli dopredu. Alexander si rukou vyžiadal ticho a chcel vysvetľovať ľudu. Ale keď zbadali, že je Žid, všetci jedným hlasom asi dve hodiny kričali: "Veľká je efezská Diana!" Až mestský tajomník utíšil zástup a povedal: "Efezania, ktorý človek by nevedel, že mesto Efez je čitateľom veľkej Diany a jej obrazu, ktorý padol z neba?! Keď to teda nemožno poprieť, musíte sa upokojiť a nesmiete robiť nič nerozvážne. Lebo ste priviedli týchto ľudí, hoci sa

nedopustili svätokrádeže, ani sa nerúhali našej bohyni. Ak teda Demeter a jeho remeselníci majú niečo proti niekomu, na to sú verejné súdy a prokonzuli; nech sa tam žalujú. Ak chcete niečo iné, možno to vyriešiť na zákonom zhromaždení. Ved' sa vystavujeme nebezpečenstvu, že nás za dnešok obvinia zo vzbury, lebo niet vinníka, a nemohli by sme zdôvodniť, prečo tento zhon." Ako to dopovedal, zhromaždenie rozpustil. (Skutky apoštolov)

Ohlasovanie evanjelia neraz vyvoláva aj odpor a nenávisť ľudí. Ježiš povedal, že neprišiel priniesť pokoj ale meč. Evanjelium nie je len okrajová záležitosť života. Zasahuje všetky oblasti života. Človek ktorý sa rozhodne pre Krista musí zanechať bôžikov a tým bôžikom môže byť všeličo čomu dávame

prednosť pred Pánom. Niektoré veci nám môžu prinášať aj slušný zisk ale ak sú v rozpore. Peniaze nikdy nesmú diktovať náš životný štýl, nikdy nesmú mať posledné slovo, ináč sme ich otrokmi. Viera, porozumenie, láska, manželka, manžel, deti majú a musia mať vždy prednosť pred akýmikoľvek výhodami. Svet nám vždy bude ponúkať rôzne „Dianine chrámiky“ na ktorých sa dá zarobiť. Boh je však naše najväčšie bohatstvo.

Pripravil oMZ.

Pre deti a všetky Božie deti Žalm 24, Pán prichádza do chrámu

Katechéza Jána Pavla II. na všeobecnej audiencii pre veriacich na Námestí svätého Petra 20. júna 2001

1. Dávny spev Božieho ľudu, ktorý sme práve vypočuli, zaznieval na pôde jeruzalemského chrámu. Aby sme mohli jasne zachytiť vedúcu niť, ktorá prechádza týmto hymnom, je potrebné mať pred očami jeho tri základné predpoklady. Prvý sa týka pravdy o stvorení: Boh stvoril svet a je jeho Pánom. Druhý sa vzťahuje na súd, ktorému on podrobuje svoje stvorenia: musíme sa ukázať pred jeho tvárou a odpovedať na otázky, čo sme vykonali. Tretím predpokladom je tajomstvo Božieho príchodu: On príde v kozme i v dejinách a túži mať voľný prístup, aby mohol založiť vzťah hlbokého spoločenstva s ľuďmi. Istý moderný komentátor to napísal takto: „Toto sú tri základné formy skúsenosti s Bohom a vzťahu k Bohu; žijeme Božím pôsobením a môžeme žiť s Bohom“ (G. Ebeling, *Sui Salmi*, Brescia 1973, p. 97).

2. Tieto tri predpoklady zodpovedajú trom častiam žalmu 24; a teraz sa pokúsime prehliť ich a uvažovať o nich ako o troch veľkých obrazoch básnického a prosebného triptychu. Prvý je krátka aklamácia na Stvoriteľa, ktorému patrí zem so svojimi obyvateľmi (v. 1-2). Je to určitý druh vyznania viery v Pána kozmu a dejín. Stvorenie je podľa dávnej vízie sveta chápané ako architektonické dielo: Boh kladie základy zeme nad more, symbol chaotických a ničivých vôd, znamenie obmedzenosti tvorov podmienených ničotou a zlom. Stvorená skutočnosť je zavesená nad touto priepasťou a je to stvoriteľské a prozreteľné Božie dielo zachovávať ho v bytí a v živote.

3. Z kozmického horizontu sa perspektíva žalmistu zužuje na mikrokozmos Siona, na „vrch Pánov“. A hľa, sme teraz v druhom obraze žalmu (v. 3-5). Sme pred jeruzalemským chrámom. Sprievod veriacich sa obracia na stráže pred svätou bránou so žiadosťou o vstup: „Kto smie vstúpiť na vrch Pánov? Kto smie stáť na jeho mieste posvätnom?“ Kňazi – ako sa to deje aj v niektorom inom biblickom texte, ktorý bádatelia nazývajú „liturgia vstupu“ (porov. Ž 14; Iz 33, 14-16; Mt 6, 6-8), – odpovedajú tak, že vymenúvajú podmienky na prístup k spoločenstvu s Pánom v kulte. Nejde tu o to, aby sa zachovali čisto rituálne a vonkajšie normy, aj keď sú to morálne a podstatné záväzky pre prax. Je to ako spytovanie svedomia alebo úkon kajúcnosti, ktorý predchádza liturgické slávenie.

4. Požiadavky, ktoré kňazi predkladajú, sú tri. Predovšetkým treba mať „ruky nevinné a srdce čisté“. „Ruky“ a „srdce“ pripomínajú konanie a úmysel, to znamená, že celá ľudská bytosť sa musí radikálne orientovať na Boha a jeho zákon. Druhá požiadavka je „nehovoriť klamstvo“, čo v biblickej reči neodkazuje len na úprimnosť, ale predovšetkým na boj proti rmodlárstvu, čiže proti falošným božským idolom, teda proti „klamstvu“. Zdôrazňuje sa tak prvé prikázanie Desatora, čistota náboženstva a kultu. Napokon je tu tretia podmienka, ktorá má na zreteli vzťahy k blížnemu. „Neprisahať na škodu blížneho.“ Ako je známe, slovo v ústnej civilizácii, akou bola civilizácia antického Izraela, nemohlo byť nástrojom klamstva, ale naopak, bolo symbolom spoločenských vzťahov inšpirovaných spravodlivosťou a počestnosťou.

5. Tak sa dostávame k tretiemu obrazu, ktorý nepriamo opisuje slávnostný vstup veriacich do chrámu, aby sa stretli s Pánom (v. 7-10). V sugestívnej hre zvolaní, otázok a odpovedí sa predstavuje postupné zjavovanie sa Boha, výrazne osloveného troma slávnostnými titulmi: „Kráľ slávy. Pán silný a mocný, Pán zástupov.“ Brány chrámu na Sione sú personifikované a vyzvané, aby zdvihli svoje hlavice a prijali Pána, ktorý sa ujíma vlastníctva nad svojim domom.

Triumfálny scenár opísaný v žalme v tejto tretej časti poetického obrazu bol použitý v kresťanskej liturgii Východu i Západu, aby si pripomenul jednak víťazný vstup Krista do podsvetia, o ktorom hovorí Prvý Petrov list (porov. 3, 19), jednak slávne nanebovstúpenie zmŕtvychvstalého Pána (porov. Sk 1, 9-10). Ten istý žalm sa totiž spieva v striedavých zboroch v byzantskej liturgii vo veľkonočnej noci, tak ako sa používal v rímskej liturgii na záver sprievodu s palmami na druhú pašiovú nedeľu. Slávnostná liturgia otvorenia Svätej brány počas inaugurácie Jubilejného roka nám umožnila oživiť s nesmiernym vnútorným dojatím tie isté pocity, aké prežíval žalmista, keď prekračoval prah antického chrámu na Sione.

6. Posledný titul „Pán zástupov“ nemá – akoby sa na prvý pohľad mohlo zdať – vojenský charakter a keď nevyklučuje odkaz na zástupy Izraela. Naopak, je obdarený kozmickou, hodnotou; Pán, ktorý práve prichádza z ústretu ľudstvu do vnútra obmedzeného priestoru svätyně Siona, je Stvoriteľ, ktorý má za vojsko všetky nebeské hviezdy, čiže všetky stvorenia vesmíru, ktoré ho poslúchajú. V Knihe proroka Barucha čítame: „Hviezdy zažiarili na svojich strážach a potešili sa. Zavolal ich a povedali: „Tu sme!“ a veselo svietia tomu, ktorý ich vytvoril“ (Bar 3, 34-35). Nekonečný Boh, všemohúci a večný, sa prispôbuje ľudskému tvorovi, približuje sa k nemu, aby sa s ním stretol,

podávanie svätého prijímania prenieslo až na večernú bohoslužbu. Celodenný pôst bol skutočne veľkým skutkom kajúcnosti a kvalitnou prípravou na prijatie Eucharistie.

Prvé svedectvá

Táto večerná bohoslužba dostala pomenovanie po svätom Gregorovi Veľkom, rímskom pápežovi, ktorý poznal pomery na východe a túto liturgiu zaradil aj do bohoslužobných kníh západu. Keďže nie je jej autorom, presnejšie je pomenovanie Liturgia vopred posvätených darov.

Prvé svedectvo o bohoslužbe s názvom Služba vopred posvätených darov pochádza zo začiatku 7. storočia. Nachádza sa v Paschálnej kronike a znie takto: „V čase Sergeja, konštantínopolského patriarchu, v prvom týždni pôstu roku 615 začali spievať po druhom verši zo žalmu 140 - Moja modlitba... - teda v čase prenášania vopred posvätených darov z darochraniteľnice na svätý prestol, a potom keď presbyter povedal: - Z daru Krista tvojho -, ľud začal spievať hymnus: - Teraz sily nebeské...“

Ďalším svedectvom o existencii tejto bohoslužby je spis z konca 8. a začiatku 9. storočia, ktorý sa nazýva Barberiniho euchologion.

Charakter bohoslužby

Služba vopred posvätených darov je teda večernou bohoslužbou, t. j. večerňou, na ktorej sa nám predkladá Pánova večera s prijímaním Kristovho tela, prípravné modlitby a vzdávanie vďaky. Vznik tejto bohoslužby v rámci Veľkého pôstu určil, podľa slov Teodora Studitu, jej veľmi truchlivý a smútočný charakter.

Časti služby

Služba vopred posvätených darov sa začína zvolaním Požehnané kráľovstvo... Kňaz sa modlí večerné modlitby pred cárskymi dverami.

Po veľkej ekténii sa spieva 18 kaffizma, rozdelená na tri antifóny. Jednotlivé antifóny sú navzájom oddelené malými ekténiami. Dlhé čítanie žalmov má upokojiť veriaceho a pomôcť duchovne sa skoncentrovať na predkladané tajomstvo.

Počas kaffizmy alebo počas stichýr (od siedmej) sa premenený chlieb (po okiadaní oltára a veľkej poklone) prenáša na žertveník. Tu kňaz pripraví dary, naleje vodu a víno do čaše, všetko prikryje a okiada.

Po speve stichýr, na Sláva i teraz, sa koná vchod s kadidlom. V dňoch, keď sa číta evanjelium, nesie sa počas vchodu aj Evanjeljár.

Po hymne Svetlo tiché nasleduje čítanie zo Starého zákona. Číta sa z knihy Genezis o pôvode človeka, jeho páde, ale aj história stretávania sa človeka s Bohom.

Po druhom prokimenie je požehnanie so sviečkou i kadidlom, pričom ľud robí veľkú poklonu. Svieca je odpradávnym symbolom Ježiša Krista. Všetci v chráme sa skláňajú až po zem pred Svetlom sveta na znak pokory a úcty.

Nasleduje druhé čítanie, z knihy prísloví, hlavne kvôli poučeniu katechumenov. Po tejto časti sa spieva Moja modlitba s veršami, pričom kňaz ide postupne okolo oltára. Kým spieva kňaz, všetci v chráme kľučia na kolenách, keď spieva ľud, kľučia všetci, čo sa nachádzajú vo svätyni. Modlitba na kolenách zvýrazňuje naliehavosť modlitby a najmä jej prosebný charakter.

Po skončení tohto spevu robia všetci v chráme tri veľké poklony. Veľké poklony sú prejavom kajúcnosti pred Bohom, ale zároveň sú aj prosbou o očistenie ľudských sŕdc, ktoré treba pripraviť na príchod Krista Kráľa.

Ďalšiu časť tvoria jednotlivé ekténie, modlitby veriacich a prenesenie darov na oltár. Je to najslávnejší okamih tejto bohoslužby – prichádza Kráľ slávy – Ježiš Kristus. Koná sa slávnostný vchod pripomínajúci kráľovský sprievod.

Po dokončení vchodu nasledujú tri veľké poklony.

Potom sa všetci modlia ekténiu pred modlitbou Otče náš a ostatné časti ako na Liturgii sv. Jána Zlatoústeho. Výnimkou je zvláštnosť pri pozdvíhaní. Kňaz sa Baránka dotýka pod vozduchom, potom odkladá vozduch a láme Baránka. Pri vkladaní do čaše nič nehovorí.

Po výzve Pristúpte! pristupujú veriaci k svätému prijímaniu. Toto je vlastne cieľom bohoslužby – rozdávanie Kristovho tela veriacim. Radosť z toho vyjadrujú záverečné ďakovné modlitby a spevy, ktoré sú osobitné pre Službu vopred posvätených darov.

Celá táto služba je vzorom veľkej úcty k Eucharistii. Nesie sa v duchu poníženosti a vďačnosti za Božie milosrdenstvo a za dary jeho lásky, čím vhodne rezonuje s nosnými myšlienkami celého pôstneho obdobia.

ThDr. Miroslav Ilko, PhD.

Náš prepodobný otec a vyznávač Nikita, igumen Médikiovo kláštiera – 3.apríl

Nikita sa narodil okolo roku 760 v maloázijskej bitýnskej Cézarei, teda na území dnešného Turecka. Keďže po siedmich dňoch mu zomrela mama a otec mu odišiel do monastiera, vyrastal ako sirota. O Nikitovu výchovu sa starala jeho

babka, ktorej záležalo nielen na chlapcovom vzdelaní, ale aj na jeho ľudskom a kresťanskom dozrievaní. Nikita od mladosti posluhoval v chráme a bol učeníkom pustovníka Štefana, ktorý žil neďaleko jeho rodiska. Po dosiahnutí dospelosti a ukončení štúdií v roku 783 odišiel s jeho požehnaním do monastiera v Médiku (úpatie vrchu Olympu), ktorý bol všeobecne známy svojou prísnosťou.

Po siedmich rokoch čnostného života v monastieri ho konštantínopolský patriarcha svätý Taras (784 - 806; liturgická pamiatka 25. februára) vysvätil v roku 790 na presbytera a v roku 814 ho bratia jednomyselne zvolili za svojho nového igumena. Nikita nefutoval nijakú námahu a zo všetkých síl sa usiloval o rozkvet a zveľadenie spoločensva, pričom bratov usmerňoval predovšetkým osobným príkladom. Ustavične im zdôrazňoval, že pozemský život sa pomíne, ale smrť a súd neminie nikoho. Vďaka Nikitovi sa stal monastier v Médiku veľmi slávnym a počet jeho obyvateľov vzrástol na viac ako sto mužov.

Nikita dostal od Boha aj dar konať zázraky. Po jeho modlitbe sa hluchý-nemému mladíkovi vrátila reč a vyzdraveli dve ženy posadnuté nečistým duchom. Duševne chorému človekovi sa vrátil zdravý rozum a mnohí nemocní sa uzdravili.

Hoci siedmy ekumenický snem, teda druhý nicejský (787), rozhodol sa definitívnu platnosťou o vieroučnej správnosti a potrebe úcty svätých ikon, za čias cisára Leva V. Arménskeho (813 - 820) sa obnovilo ikonoborectvo. Pravoverní biskupi boli prenasledovaní, väznení a posielaní do vyhnanstva, pričom na ich miesta boli dosadzovaní zástancovia herézy. V roku 815 bol zosadený a poslaný do vyhnanstva dokonca aj vtedajší konštantínopolský patriarcha svätý Nicefor (806 - 815; zomrel

828; liturgická pamiatka 2. júna i 13. marca) a na jeho miesto bol dosadený laik Theodotos Kassiteras, muž nemravného života.

Cisár Lev V. Arménsky si dal povať igumenov všetkých významnejších monastierov, aby ich získal na svoju stranu. Vtedy Nikita nekompromisne a erudovane obhajoval správne učenie o úcte svätých ikon. Bol preto mučený, vedený z väzenia do väzenia, trápený hladom, smädcom, horúčavou, zimou a výsmechom. Všetko však mužne pretrpel a posilňoval aj ostatných bratov, takže tiež zostali neoblomní.

Keď nepomohli donucovacie prostriedky, cisár Lev V. Arménsky a falošný patriarcha Theodotos sa rozhodli použiť lesť. Dali uväzneným oznámiť, že dostanú slobodu a dovolí sa ústa svätých ikon, ak prijmú eucharistiu od dosadeného patriarchu Theodota. Nikita dlho váhal, či môže vstúpiť do cirkevného spoločenstva s takým človekom, ale ostatní bratia ho napokon presvedčili. Vošiel do chrámu, kde boli kvôli oklamaniu pravoverných vystavené aj sväté ikony, a prijal eucharistiu. Keď však prišiel do svojho monastiera, ikonoborci vo svojej činnosti pokračovali, preto oľutoval svoj predchádzajúci postoj, vrátil sa do Konštantínopola a začal otvorene usvedčovať ikonoborcov z herézy. Nedal sa už oklamať nijakým nahováraním, takže cisár ho dal znova uväzniť a napokon poslať do vyhnanstva na ostrov svätej Glykerie (liturgická pamiatka 13. mája), kde sa tiež preslávil viacerými zázrakmi.

Po smrti krutého a kruto zabitého Leva V. Arménskeho daroval nový cisár Michal (820 - 829) všetkým pravoverným kresťanom slobodu, takže z väzenia prepustili aj Nikitu. On odišiel na osamotené miesto blízko Konštantínopola, kde prežil zostávajúce dni svojho života v modlitbe a ďakovaní Bohu za všetko, pričom ustavične opakoval slová: "Pane, nauč ma konať tvoju vôľu."

Náš prepodobný otec a vyznávač Nikita zomrel pokojne 3. apríla 824 a jeho telo bolo prevezené do monastiera v Médiku. Počas pohrebného sprievodu sa mnohí chorí vyliečili a dodnes sú jeho sväté pozostatky prameňom uzdravení pre tých, ktorí sa im prichádzajú pokloniť. Prosme svätého Nikitu, aby nám vyprosil u Boha pravú vieru, osobitne vo vzťahu k úcte svätých ikon, a vytrvalosť v znášaní všetkých protivenstiev.

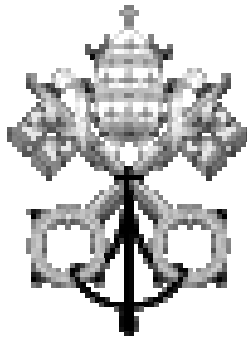
ThLic. Marcel Gajdoš

Predstavujeme učiteľov Cirkvi
Sv. Gregor Veľký, pápež, učiteľ Cirkvi – 12. marec
Význam mena: ostrážitý, bdely (z gr.)

Sv. Gregor sa narodil v Ríme okolo roku 540 ako syn Jordána, bohatého senátora, ktorý sa neskôr vzdal svojej funkcie a stal sa jedným z deviatich rímskych diakonov. Otca aj matku Silviu si tiež uctieva ako svätých. Gregor dostal dôkladné vzdelanie a cisár Justín Mladší ho vymenoval za prefekta, hoci Gregor mal vtedy len 34 rokov. Rok na to – po smrti svojho otca – však kariéru prefekta zanechal a vo vlastnom dome založil kláštor benediktínov. Aj sám prijal ich rehoľné rúcho. Okrem toho založil aj ďalších šesť kláštorov na Sicílii. Počas pontifikátu pápeža Pelágia II. (579-590) sa stal diakonom a pápežským vyslancom v Carihrade. Po smrti Pelágia bol jednohlasne zvolený za pápeža.

Jeho pontifikát bol poznačený mnohými nepokojnými udalosťami. Práve vtedy prebiehalo sťahovanie národov. Zásluhou Gregora sa podarilo pokresťančiť Vizigótov v Španielsku. K pravej náuke sa vrátili aj ariánski Longobardi, Galovia a Anglosasi. Počas moru v Ríme konal odposújúcu pobožnosť, po ktorej bola skaza odvrátená. Zreformoval liturgiu, zvlášť liturgický spev. Doteraz sa používa pri bohoslužbách tzv. gregoriánsky nápev, ktorý je pomenovaný práve po ňom a pochádza z jeho čias. Taktiež zvyk slúžiť gregoriánske omše za zosnulých pochádza z tohto obdobia. Napísal mnoho spisov. Patrí k štyrom západným cirkevným otcom. Dejiny mu dali prívlastok Veľký, on však používal titul „servus servorum Dei“ (sluha Božích služobníkov).

Podľa internetového zdroja pripravil oMK.

Boh nie je Bohom mŕtvych

V odpovedi na otázku, ktorú saduceji položili Ježišovi, aby ho podchytili v reči o žene, ktorá mala na zemi sedem manželov, Ježiš predovšetkým zdôrazňuje skutočnosť vzkriesenia, a súčasne koriguje jeho materialistickú karikatúru saducejov.

Večná krása nie je iba nárst a predĺženie pozemských radostí, maximalizáciou potešení tela a stola. Druhý život je skutočne novým životom, životom odlišnej kvality. Je pravdou, že je to naplnenie všetkých túžob človeka na zemi, no je to nekonečne viac, na odlišnej rovine.

Tí, čo sú uznaní za hodných tamtoho veku a zmŕtvychvstania, už sa neženia, ani nevydávajú. Už ani umrieť nemôžu, lebo sú ako anjeli a sú Božími synmi, pretože sú synmi vzkriesenia.“ Na záver tohto odseku evanjelia, Ježiš vysvetľuje dôvod, prečo musí byť život po smrti.

A že mŕtvi naozaj vstanú, naznačil aj Mojžiš v stati o kríku, keď nazýva Pána 'Bohom Abraháma, Bohom Izáka a Bohom Jakuba'. A on nie je Bohom mŕtvych, ale živých, lebo pre neho všetci žijú“. Kde je v tom dôkaz, že mŕtvi vstanú z mŕtvych? Ak je Boh definovaný ako Boh Abraháma, Izáka a Jakuba a ak je Bohom živých, nie mŕtvych, potom to znamená, že Abrahám, Izák a Jakub sú niekde živí, dokonca aj keď sú stáročia mŕtvi v čase, keď Boh hovorí k Mojžišovi.

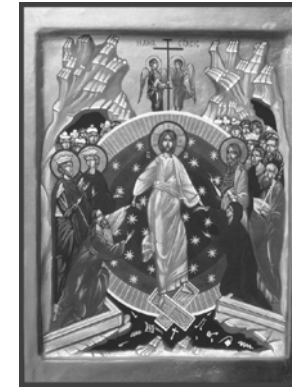
Niektorí vykladajú Ježišovu odpoveď saducejom mylným spôsobom tak, že manželstvo už nemá pokračovanie v nebi. Ale touto odpoveďou Ježiš odmieta karikatúru, akou saduceji prezentujú nebo, karikatúru, ktorá predpokladá, že je to jednoduché pokračovanie pozemských vzťahov manželov. Nepopiera, že by mohli znovu objaviť v Bohu vzťah, ktorý ich spájal na zemi.

Bolo by možné, že manžel a manželka po živote, ktorý ich priviedol do vzťahu s Bohom skrze stvorenie, nebudú mať vo večnom živote už nič spoločné, akoby všetko bolo zabudnuté, stratené? Či by to nebol pravý opak Ježišových slov, podľa ktorých to, čo Boh spojil, nech sa nerozdeľuje? Ak ich Boh spojil na zemi, ako by ich mohol rozdeliť v nebi? Mohol by celý život strávený spoločne skončiť v ničom bez zrady významu tohto súčasného života, ktorý je prípravou na Božie kráľovstvo, na nové nebo a novú zem?

Samotné Sväté písmo, a nie iba prirodzená túžba manžela a manželky, podporuje túto nádej. Manželstvo, hovorí Sväté písmo, je veľkou sviatosťou, pretože symbolizuje jednotu medzi Kristom a Cirkvou: „ Toto tajomstvo je veľké; ja hovorím o Kristovi a Cirkvi (Ef 5, 32). Bolo by možné, že bude vymazané v nebeskom Jeruzaleme, kde sa bude sláviť večná svadba Krista a Cirkvi, ktorej obrazom je manželstvo muža a ženy?

Podľa tohto pohľadu, manželstvo sa smrťou celkom nekončí, ale je transformované, zduchovnené – stráca obmedzenia, ktoré poznačujú život na zemi – rovnako ako nebudú zabudnuté ani zväzky medzi rodičmi a deťmi, alebo medzi priateľmi. V prefácii svätej omše za zosnulých, liturgia uvádza, že smrťou sa život mení a neberie; to isté musíme povedať o manželstve, ktoré je integrálnou súčasťou života.

Ale čo s tými, ktorí mali negatívnu skúsenosť pozemského manželstva, skúsenosť neporozumenia a utrpenia? Či by pre nich myšlienka, že manželský vzťah sa nepretrhne smrťou nebola útechou, ale skôr dôvodom strachu? Nie, pretože pri prechode z času do večnosti dobro zostáva a zlo odpadáva. Láska, ktorá ich spájala, možno iba na krátky čas, zostáva; nedostatky, nedorozumenia, utrpenie ktoré si navzájom spôsobili, odpadnú. Mnohí manželia zakúsia pravú lásku k sebe, až keď budú znova spojení

v „ v Bohu“ a s touto láskou tu bude radosť a plnosť zväzku, aké nepoznali na zemi. Toto je to, čo sa stalo aj s láskou medzi Faustom a Margarétou v Goetheho príbehu: „Iba v nebi sa nedosiahnuteľné – to znamená totálne a mierumilovné spojenie dvoch bytostí, ktoré sa milujú – stane skutočnosťou.“ V Bohu budú všetci pochopení, všetci ospravedlnení a všetko bude odpustené.

A čo možno povedať o tých, ktorí boli zákonne zosobašení s rôznymi ľuďmi, o vdovcoch a vdovách, ktorí sa znovu zosobašili. (Toto je prípad prezentovaný Ježišovi o siedmych bratoch, ktorí mali postupne za manželku jednu ženu.) Aj pre nich musíme zopakovať tú istú vec. To, čo bolo pravou láskou, zrieknutím sa samého seba medzi jednotlivými manželmi a manželkami, čo prišlo dobré od Boha, nebude rozlúčené. V nebi už nebude rivalita v láske ani žiarlivosti. Tieto veci nepatria k pravej láske, ale k vnútorným obmedzeniam ľudskej bytosti.

Raniero Cantalamessa

Moja modlitba nech sa vznáša
O službe vopred posvätených darov

Charakteristickou bohoslužbou pôstneho obdobia je Služba vopred posvätených darov. Ako už naznačuje samotné pomenovanie služby, tá sa odlišuje od Liturgie svätého Jána Zlatoústeho a Liturgie svätého Bazila Veľkého tým, že sa na nej podávajú sväté dary premenené predtým. Na tejto službe nie je proskómia ani samotné premenenie.

Túžba po Eucharistii

Pre Východ bolo typické neslávanie Eucharistie v dňoch Veľkého pôstu, okrem sobôt a nediel, ktoré nemajú v liturgii pôstny charakter. Táto prax liturgického slávenia v pôstnom období na jednej strane, ako aj túžba veriacich pristupovať aj po tieto dni k eucharistickému prijímaniu na strane druhej, podnietili vývoj osobitnej bohoslužby, pri ktorej môžu veriaci pristúpiť na sväté prijímanie. Dnes je totiž tendencia pristupovať k svätému prijímaniu zriedkavo a sporadicky. Ale v prvých storočiach života Cirkvi veriaci pristupovali k svätému prijímaniu na každej liturgii, čo je aj cieľom samotného liturgického zhromaždenia. Iba tí, ktorí upadli do ťažkého hriechu, boli odlúčení na určitý čas od prijímania najsvätejšej Eucharistie.

Celodenný pôst a Eucharistia

Veriaci kresťania pristupovali na sväté prijímanie, okrem soboty a nedele, aspoň dvakrát v priebehu týždňa, predovšetkým v stredu a v piatok, čo pripomína aj Bazil Veľký (v stredu a piatok si pripomína východná cirkev pamiatku svätého Kríža, preto tieto dni majú aj cez cirkevný rok kajúci charakter). Riešenie už existovalo, nebol preto žiadny problém, aby veriaci kresťania prijímali z vopred posvätených darov. Tieto dni boli dňami pôstu. Pôst však v tom čase znamenal úplné zrieknutie sa jedla počas celého dňa, a to až do západu slnka. Sväté prijímanie malo ukončiť celodenný pôst. Z tohto dôvodu sa prijímanie vopred posvätených darov konalo pri večernej bohoslužbe – večeri.

Spojenie tejto bohoslužby s večerňou nie je náhodné a má súvis s pôstnou disciplínou, ako aj s eucharistickým pôstom. Na východe sa aj dnes praktizuje viachodinový eucharistický pôst. Preto sa